

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน ให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข สามารถเกื้อหนุนและพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535) เพราะชีวิตที่มีการศึกษาย่อมมีสมรรถภาพและประสิทธิภาพในการปรับตัวและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (พระราชวรานันท์, 2525) สำหรับประเทศไทยซึ่งอยู่ในช่วงของการเร่งรัดพัฒนาประเทศ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยการศึกษาเป็นหลักในการสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพ เพื่อจะได้เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการพัฒนาประเทศให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การที่บุคคลจะมีคุณสมบัติเหมาะสมกับเป้าหมายของการพัฒนาประเทศนั้น จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีการปรับปรุงระบบการศึกษาใหม่ เพื่อเตรียมผู้เรียนเข้าสู่อาชีพและให้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ทั้งด้านวิชาการและอาชีพหรือวิชาชีพอย่างจริงจัง โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็น และครองชีวิตอย่างสงบสุข

การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ก็เป็นอีกระบบการศึกษาหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น กิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นนี้อาจเป็นเอกเทศ หรือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมอื่น ๆ สำหรับหน่วยงานที่จัดนั้น อาจเป็นหน่วยงานทางการศึกษาโดยตรง หรือเป็นหน่วยงานที่อาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือไปสู่วัตถุประสงค์ในการพัฒนาอื่น ๆ ภารกิจหลักของงานการศึกษานอกระบบโรงเรียนก็คือ การชดเชยโอกาสทางการศึกษาและการเสนอทางเลือกอื่น ๆ ให้กับผู้ขาดโอกาส ผู้พลาดโอกาสและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน การสนับสนุนและการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย และเครือข่ายการเรียนรู้ในสังคม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2536)

งานศึกษานอกโรงเรียนเป็นงานที่ได้ดำเนินงานโดยหลายองค์กร หลายหน่วยงานและหลายสถาบัน โดยที่งานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นเพียงส่วนหนึ่งของภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ แต่กรมการศึกษานอกโรงเรียนจำเป็นจะต้องปฏิบัติกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อให้สามารถสนองตอบต่อสภาพปัญหา และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งกิจกรรมหลักที่ดำเนินการอยู่ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2538)

1. การศึกษาพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเครื่องมือในการเรียนรู้และความรู้ความสามารถที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ตลอดจนเสริมสร้างความรู้และทักษะสำหรับการศึกษาต่อเนื่อง

2. การศึกษาต่อเนื่องสายสามัญเป็นการศึกษาที่เสริมต่อจากการศึกษาพื้นฐาน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนนอกระบบโรงเรียน ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ และเจตคติอย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต การประกอบอาชีพ และการเตรียมเพื่อที่จะศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป

3. การพัฒนาทักษะทางด้านอาชีพ เป็นการให้การศึกษาด้านอาชีพแก่ประชาชนนอกระบบโรงเรียนที่ขาดโอกาส เพื่อให้เห็นช่องทางทำมาหากิน คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดีในการทำงานและการประกอบอาชีพอิสระ หรืออาชีพรับจ้างในตลาดแรงงาน หรือปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชน โดยการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของบุคคลและชุมชน โดยให้เสริมรับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนรูปแบบอื่น ๆ ตามแนวการจัดการศึกษาตลอดชีพ

4. การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจัดประสบการณ์หรือกระบวนการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อเสริมสร้างความรู้ เจตคติ และทักษะ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้ใช้บริการกิจกรรมที่จัดได้แก่ ห้องสมุดประชาชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน หอกระจายข่าวสารหมู่บ้าน ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ศูนย์การเรียนชุมชน เป็นต้น

ในส่วนการจัดการศึกษาสายอาชีพ ได้ดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ.2483 ซึ่งสมัยนั้นอยู่ในความดูแลของกองการศึกษาผู้ใหญ่ ในระยะแรกได้สอนวิชาชีพที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และการเพิ่มพูนรายได้ (ชาติรี อาษุวัณณะ, 2533) โดยมีลักษณะการเรียนการสอน 5 กระบวนการคือ

1. สอนโดยใช้โรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่
2. สอนโดยใช้โรงเรียนผู้ใหญ่เคลื่อนที่

3. สอนโดยใช้โรงเรียนผู้ใหญ่ประจำที่
4. สอนโดยใช้โรงเรียนผู้ใหญ่สายอาชีพจัดร่วมกับหน่วยงานอื่น
5. สอนในลักษณะเป็นกลุ่มสนใจ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 รัฐบาลได้โอนหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่จากกรมอาชีวศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่สอนวิชาชีพระยะสั้น 300 ชั่วโมง มาสังกัดกองการศึกษาผู้ใหญ่ งานการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ ได้รับการพัฒนาตามลำดับ เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพความต้องการของการเรียนการสอนยิ่งขึ้น (ระเบียบ สารรัตน์, 2531)

เมื่อถึงปี พ.ศ. 2522 ได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียนขึ้น กรมได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาสายอาชีพดังนี้ (ไพฑูริย์ วชิราโชติกุล, 2533)

1. การฝึกอาชีพเพื่อให้คนมีงานทำ การฝึกประเภทนี้ มุ่งพัฒนาคนไปสู่กิจการอุตสาหกรรมหรือธุรกิจ
2. การฝึกอาชีพเพื่อให้บุคคลประกอบอาชีพส่วนตัว เป็นการมุ่งที่จะให้บุคคลที่ประกอบอาชีพของตนเองได้ ซึ่งจะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้คนมีงานทำในชนบท แทนที่จะอพยพย้ายไปหางานทำในเมืองใหญ่
3. การฝึกอาชีพเพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง การฝึกประเภทนี้มีได้มุ่งให้บุคคลไปประกอบอาชีพ แต่ถือว่าการฝึกอาชีพเป็นการศึกษาทั่วไป บุคคลที่ได้รับการฝึกแล้วอาจนำไปใช้ปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองได้

เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดให้ กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นใหม่ โดยให้เป็นหลักสูตรรายวิชาจบในตัวเอง สามารถเลือกรายวิชาใดวิชาหนึ่งจัดขึ้นมาจัดการเรียนการสอน หรือเลือกหลาย ๆ วิชาวิชามาจัดการเรียนการสอน แต่รวมแล้วไม่เกิน 300 ชั่วโมง (วินัย สายหงษ์, 2537) หลักสูตรวิชาชีพของกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีอยู่มากมายให้เลือกใช้ได้ถ้าหากไม่ตรงกับอาชีพที่ชุมชนต้องการเรียนก็สามารถให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นใหม่ได้ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนอนุมัติหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นไม่เกิน 300 ชั่วโมง ได้เอง และขณะเดียวกันก็ให้อำนาจศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด อนุมัติหลักสูตรอาชีพระยะสั้นไม่เกิน 100 ชั่วโมงได้เอง ซึ่งให้อำนาจให้ผู้จัดสามารถพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ได้ โดยมีองค์ประกอบของเนื้อหาที่สำคัญในการสร้างหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ดังนี้

1. หลักสูตรจะต้องนำไปสู่กระบวนการคิดเป็น เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ และตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสม

2. จะต้องนำไปสู่การพัฒนาความรู้และทักษะในอาชีพ

3. จะต้องนำไปสู่การพัฒนาด้านการจัดการประกอบอาชีพ

4. จะนำไปสู่การพัฒนาด้านการตลาด

5. จะต้องไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพ จริยธรรม ในการประกอบอาชีพ

การดำเนินการจัดวิชาชีพระยะสั้นที่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอต่าง ๆ

ดำเนินการอยู่ ขณะนี้เริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาความต้องการทางอาชีพที่ประชาชนที่เฝ้าอำนวยความสะดวกการประกอบอาชีพ และการเรียนการสอนในท้องถิ่น เตรียมกลุ่มเป้าหมาย เตรียมหลักสูตร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นในการจัดทำแผนกิจกรรมจัดดำเนินการเรียนตามแผนที่มุ่งให้การเรียนโดยวิธีรูปแบบที่หลากหลายที่จะช่วยให้เกิดความรู้ ทักษะในอาชีพการจัดการตลอดตลอดจนการกำกับดูแลและประเมินผลการเรียน (วินัย สายหงษ์, 2537)

ในแต่ละปีมีนักศึกษานอกโรงเรียนทั้งสายอาชีพและสายสามัญเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ในปีงบประมาณ 2536 มีนักศึกษาลงทะเบียนเรียนทั้งสิ้น 1,568,039 คน ในจำนวนนี้เป็นนักศึกษาสายอาชีพ 386,907 คน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2536) ในปีงบประมาณ 2537 ได้กำหนดเป้าหมายเฉพาะวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นได้จำนวน 300,000 คน และในปีงบประมาณ 2538 ได้กำหนดเป้าหมายนักศึกษาระยะสั้นไว้จำนวน 650,000 คน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2537)

แม้กลุ่มเป้าหมายที่มาเรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นจะเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการมากมาย (ไพฑูริย์ วิชาโชติกุล, 2533) เช่น

1. ปัญหาการสอนวิชาชีพไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

2. ปัญหาผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับการฝึกฝนไปประกอบอาชีพได้ เนื่องจาก

การฝึกไม่ครบกระบวนการสร้างงานอาชีพ

3. ปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนที่มีเวลาจำกัด หรือขาดทุนทรัพย์

4. ปัญหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เปิดกว้างสำหรับการหาความรู้

นอกโรงเรียน

5. ปัญหาขาดอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย และไม่ใช้เทคโนโลยีการศึกษาช่วยสอน

6. ปัญหาการขาดข้อมูลเพื่อการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

7. ปัญหาการไม่ได้รับความเชื่อถือจากประชาชนในด้านการศึกษาศาสนาอาชีพ ผู้เรียนมักมาเรียนเพื่อต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เท่านั้น มิได้มุ่งหวังเพื่อนำไปประกอบอาชีพ

8. ปัญหาการขาดแคลนทุนรอนในการเปิดกิจการของตนเอง

9. ปัญหาการตลาดสำหรับผลผลิตที่ทำขึ้น

10. ปัญหาการไม่พัฒนาวิธีการของผู้สอน

11. ปัญหาการไม่พัฒนาความรู้ทางวิชาชีพของผู้สอน

12. ปัญหาการขาดกำลังใจของผู้สอน อันเนื่องมาจากสวัสดิการ การสนับสนุนส่งเสริมของผู้บริหาร และโอกาสในการพัฒนาตนเอง

13. ปัญหาการขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่ทำหน้าที่คล้ายกันทำให้การทำงานซ้ำซ้อนสิ้นเปลืองทรัพยากร และมองปัญหาด้านเดียว

14. ปัญหาการขาดการสนับสนุนของผู้บริหารทุกระดับ และไม่ปฏิบัติตามแผนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ในขณะเดียวกัน กรมการศึกษานอกโรงเรียนก็ต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน โดยเน้นให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ เจตคติและรู้จักคิดเป็นทำเป็น แต่การสร้างคุณภาพนักศึกษาที่ดีนั้น จะต้องผ่านกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศติดตามผล (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2537) โดยในปี 2538 กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้มีนโยบายเน้นการพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนเป็นกรณีพิเศษ ได้มีการมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการติดตามผล แล้วมอบหมายให้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอทุกแห่งทั่วประเทศ ติดตามผลการจัดกิจกรรมทุกประเภท เพื่อนำข้อมูลมาใช้เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาต่อไป

กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้ดำเนินการด้านการพัฒนาอาชีพอย่างกว้างขวาง และขณะเดียวกัน ก็ได้มีการประกาศจัดตั้งศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอขึ้นทั่วประเทศ จำนวน 789 แห่ง อำเภอสามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมาก็เป็นอำเภอหนึ่งที่ได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เมื่อปี พ.ศ. 2536 โดยมีสถานภาพเป็นสถานศึกษาในราชการบริหารส่วนกลาง สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2537)

ผู้วิจัยได้เลือกอำเภอสามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา เป็นพื้นที่สำหรับวิจัยครั้งนี้ด้วย เหตุผลที่สำคัญก็คือ ในปัจจุบันจังหวัดนครราชสีมา ได้มีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น จึงส่งผลกระทบต่อการศึกษา คือการศึกษาต้องเตรียมกำลังคนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป แต่จากการศึกษาข้อมูลพบว่า (สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา, 2536) อำเภอสามสะแกแสง เป็นอำเภอชั้น 3 มีพื้นที่ทั้งสิ้น 267,769 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดไปทางทิศเหนือ 50 กิโลเมตร ได้ประกาศจัดตั้งเป็น อำเภอเมื่อปี พ.ศ.2516 แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 ตำบล 63 หมู่บ้าน 7,494 หลังคาเรือน สุขาภิบาล 1 แห่ง มีประชากรทั้งสิ้น 40,922 คน เป็นชาย 20,328 คน เป็นหญิง 20,594 คน

สภาพทางด้านเศรษฐกิจ อาชีพหลักของชาวอำเภอสามสะแกแสง คือ ทำนา ทำไร่พริก ซึ่งประชากรมีรายได้ต่อหัว/ปี จำนวน 14,745 บาท จัดว่าเป็นรายได้ที่ต่ำสุด เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ของประชากรในอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดนครราชสีมา

สภาพทางด้านสังคม ชาวอำเภอสามสะแกแสงส่วนใหญ่พูดภาษาโคราช วิถีชีวิตความเป็นอยู่ยังยึดระบบเครือญาติ และระบบอาวุโสเป็นส่วนใหญ่ แต่เห็นความสำคัญของการศึกษาน้อย อันเนื่องมาจากความยากจน ในปี 2537 มีสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 36 แห่ง กรมสามัญศึกษา 1 แห่ง และมีศูนย์บริหารการศึกษานอกโรงเรียน 1 แห่ง ในปี 2537 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอสามสะแกแสง มีนักเรียนอยู่ในความดูแล จำนวนทั้งสิ้น 2,050 คน และได้จบการศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพ จำนวน 1,049 คน (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครราชสีมา, 2537)

จากข้อมูลของอำเภอดังกล่าวผู้วิจัยพบว่านักศึกษาที่เข้ามาเรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นกับศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอสามสะแกแสงนั้น มีอยู่ 2 ลักษณะคือ นักศึกษาที่ศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นเพียงอย่างเดียว กับนักศึกษาที่ศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นควบคู่กับการศึกษาวิชาการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ การจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้กับกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ ยังไม่มีการประเมินและศึกษาอย่างแน่ชัดว่า นักศึกษาที่จบการศึกษาไปแล้ว เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนหรือไม่

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาของนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดขึ้นและติดตามผลผู้ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ทั้งนี้จะนำผลที่ได้จากการวิจัย ไปปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพและความต้องการความจำเป็นของท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพปัญหา เกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักศึกษา วิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นที่เทียบโอนและไม่เทียบโอนหน่วยกิตในอำเภอขามสะแกแสง จังหวัด นครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการนำความรู้ไปใช้ของนักศึกษาที่จบการศึกษาวิชาชีพ หลักสูตรระยะสั้น ที่เทียบโอนและไม่เทียบโอนหน่วยกิตในอำเภอขามสะแกแสง จังหวัด นครราชสีมา

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพปัญหา และการนำความรู้ไปใช้ของนักศึกษา วิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่จัดขึ้นเท่านั้น
2. กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ประกอบด้วย
  - 2.1 นักศึกษาที่จบการศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ในปีการศึกษา 2537
  - 2.2 นักศึกษาที่ศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น และได้ศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นควบคู่กันไปด้วย ในปีการศึกษา 2537
3. ผู้วิจัยได้สรุปกรอบความคิดในการวิจัย ในด้านปัญหาการเรียนการสอน และการ นำความรู้ไปใช้ของนักศึกษา โดยได้นำแนวความคิดและผลการศึกษาปัญหา ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน สรุปเป็นขอบเขตในการศึกษาดังนี้
  - 3.1 จะศึกษาสภาพปัญหาในด้าน
    - 3.1.1 นักศึกษา
    - 3.1.2 หลักสูตร
    - 3.1.3 สื่อและอุปกรณ์และวัสดุฝึก
    - 3.1.4 กระบวนการสอนของวิทยากร
  - 3.2 จะศึกษาการนำความรู้ไปใช้ของนักศึกษาที่จบการศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ในด้าน
    - 3.2.1 การเข้าสู่ตลาดแรงงาน
    - 3.2.2 การนำความรู้ไปประกอบอาชีพ
    - 3.2.3 การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

คำจำกัดความในการวิจัย

"**ความคิดเห็น**" หมายถึง การแสดงออกซึ่งความรู้สึกหรือวิจารณ์ของนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ที่มีต่อสภาพปัญหาการเรียนการสอนและการนำความรู้วิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นไปใช้

"**นักศึกษาที่เทียบโอนหน่วยกิต**" หมายถึง นักศึกษาที่ศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และได้ศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นควบคู่กันไปด้วย เพื่อการโอนจากแห่งวิทชการ

"**นักศึกษาที่ไม่เทียบโอน**" หมายถึง นักศึกษาที่ศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นเพียงอย่างเดียว

"**สภาพปัญหา**" หมายถึง สิ่งที่มาขัดขวางทำให้การเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในด้านนักศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านสื่อ อุปกรณ์และวัสดุฝึก และด้านกระบวนการสอนของวิทชการ

"**การนำความรู้ไปใช้**" หมายถึง ผลจากการที่นักศึกษาได้รับและนำไปใช้ในด้านกรเข้าสู่ตลาดแรงงาน ด้านการนำความรู้ไปประกอบอาชีพ และด้านการนำไปใช้ชีวิตประจำวัน

"**วิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น**" หมายถึง วิชาชีพต่าง ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการอนุมัติหลักสูตรให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนดำเนินการ ซึ่งมีระยะเวลาในการเรียนการสอนตามหลักสูตรตั้งแต่ 50-300 ชั่วโมง

สมมติฐานของการวิจัย

จากการรายงานผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ พ.ศ.2533 จังหวัดนครราชสีมา ปีงบประมาณ 2537 ของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียน (2537) พบว่า ผู้ที่มาเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตร พ.ศ.2533 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เมื่อผู้เรียนเรียนจบแล้วได้รับประกาศนียบัตร ม.3 หรือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีคนเรียนอยู่ 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มที่เรียนควบคู่กันไปกับนำไปประกอบอาชีพอยู่ที่บ้าน กับกลุ่มที่เรียนแต่ไม่นำไปปฏิบัติจริง กลุ่มคนทั้ง 2 กลุ่มนี้ มีโลกทัศน์ต่อการประกอบอาชีพแตกต่างกันในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยใกล้เคียงกันกับงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ทั้งอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ไว้ว่า

1. ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาของการเรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นของนักศึกษาที่ศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญควบคู่กับการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพแตกต่างกับนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นแต่เพียงอย่างเดียว

2. การนำความรู้ไปใช้ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญควบคู่กับการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ แตกต่างกับนักศึกษาที่ศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นแต่เพียงอย่างเดียว

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงาน และนำผลไปปรับปรุงเพื่อจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และตรงกับความต้องการของนักศึกษาในอำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติงานของผู้ที่จบการศึกษาตามหลักสูตร รวมทั้งความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร จะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารการศึกษานอกโรงเรียน ในการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาสายอาชีพในอำเภอที่มีลักษณะและตัวแปรใกล้เคียงกันกับอำเภอขามสะแกแสง